

III.

Vas Zoltán:

TIZENHAT ÉV FEGYHAZBAN

(A Magyar Kommunista Párt kiadása.) Sokéves fegyházélmények. A lét és nemlét határán vergődő ember élményei. A szerző — bizonyára ösztönösen — megtalálta azt a kifejezési formát, ami legtermészetesebben illik ezekhez az életcsúfoló élményekhez: a naplót. A börtön cellájában az önkínzó fogoly önmagához beszél. A naplóban is. A napló önvallomás. Felszínre jutnak elnyomott emlékek és a mindig jelenlévő, kínzó öntudat problémái. Vas Zoltán börtönnaplója csak részben enged annak a kísértésnek, hogy ilyen lélekelemzés példája legyen. A sok börtönnaplótól igen fontos ponton különbözik. Nem műkedvelő pszichiáter ő, hanem forradalmár. Azért került börtönbe, mert harcos kommunista. Forradalmársága nem betanult lecke vagy magatartás. A vérében van. Meggyőződéséért kész a börtönben is tovább szenvedni. Harc a proletariátus győzelméért — ez az ő hiszekegyje. Harc a proletariátus győzelméért —, ez az indítéka könyvének is. Azért ír, hogy használjon vele a proletariátus nagy ügyének. Még naplójában sem ér rá lélekelemzésre. Tanítani, agitálni, küzdeni a nagy célért, minden lélekzetvétele ezt a célt szolgálja. Ennek naplónak minden sora meghatározó állítványa a kommunista igazság mellett. Ez teszi izgalmas és nagy élménnyé Vas Zoltán könyvét.

(Gy. N.)

1945
júl.
20
Lab.
Wen